

Δέν γνωρίζει τις τῷ ὄντι εἰς ποῖαν ἀπὸ τὰς δύο κολοσσιαίας ἀξίας τοῦ Φλαμανδοῦ γίγαντος νὰ καταθέσῃ τὸν θαυμασμόν του, εἰς τὸν μέγαν τῆς Τέχνης μυσταγωγὸν ἢ εἰς τὸν ἥρωα, ὁ ὁποῖος πολεμῶν κατὰ τῆς δυστυχίας δὲν ἠρνήθη τὴν Τέχνην του εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἀγρίας, τὰς ἀδυσωπήτους ἐκείνας στιγμὰς ποῦ κυνηγοῦν ἀμείλικτα τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἰδέας, ποῦ σπαράσσουν τοὺς ἀνθρώπους τῆς σκέψεως. Οἱ σιδηροὶ κλοιοὶ τῆς ἀνάγκης οὐδέποτε τὸν καθυπέταξαν. Καὶ ὅσον ἀπηνέστερος ὁ διωγμὸς τῆς ὕλης, τόσο μεγαλύτεροι ἦσαν οἱ πνευματικοὶ του θρίαμβοι.

Καὶ τῷ ὄντι, ποῖος πνευματικὸς θρίαμβος δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν θείαν ἐκείνην μουσικὴν μὲ τὴν ὁποῖαν εἰμπορῇ νὰ πῇ κανεῖς, ὅτι ὁ μουσουργὸς θάπτει τὰ νεανικά του ὄνειρα; Ἡ «Marche Funebre» τῆς Σονάτας op 26 «εἰς τὸν θάνατον ἐνὸς ἥρωος» μοιάζει σὰν λειτανεία πένθιμη εἰς τὸ λυκόφως αἰσθάνεται κανεῖς τῆς μελαγχολικῆς στιγμῆς ἐνὸς κόσμου ποῦ πεθαίνει τὴν ὥρα ποῦ στὸν οὐρανὸ τὰ χρώματα δειλὰ ξεψυχοῦν, τὴν ὥρα ποῦ σβύνει τὸ ἰόχρουν τῆς δύσεως καὶ περνᾷ ἓνα ἐπίδεσμο ἀρωματισμένο στὰ κουρασμένα βλέφαρά μας, αἰσθάνεται τὴ μελαγχολικὴ, τὴ νεκρὴ τοῦ δειλινοῦ ὁμορφιά. Νομίζει κανεῖς, ὅτι ὁ Τιτάν συγκεκινημένος ἀφίνει ἐλεύθερα στὸ λυκόφως τὰ φαντάσματα τῶν ὁνείρων του, τὰ ὁποῖα προσωρινῶς μόνον ἐπνίξεν ἡ ζωὴ καὶ τὰ ὁποῖα κοιμῶνται αἰώνια μέσα τοῦ ἑνὸς ὕπνου μαγευμένο. Καὶ μᾶς μιλεῖ

κλαφτὰ, μελαγχολικὰ, δλολύζει γλυκὰ μὲ θείαν ἁρμονίαν. Καὶ νομίζει κανεῖς, ὅτι καὶ μεγαλοπρεπὲς σὰν τὸ θάνατο ἐγγίζει τὴν ὑπέροχην σκέψιν του καὶ ἀκούει τὸ ποτάμι τοῦ χρόνου πένθιμα νὰ διαβαίνει, νὰ κυλᾷ μὲ κλάμμα ἀνήκουστο τὰς στιγμὰς τῆς ζωῆς εἰς τὴν αἰωνιότητα, αἰσθάνεται τὸ ποτάμι τοῦ χρόνου ἄβυσσος νὰ κυλᾷ σὰν σὲ χώρα ὁνείρου...Ναί, ἡ μουσικὴ τοῦ Μπετόδεν εἶναι ἡ μεγάλη ψυχὴ τῶν μεγάλων αἰσθημάτων τῶν ἄλλων αἰσθημάτων καὶ τῶν ὁραίων φιλτρων καὶ τῶν ὑπερόχων σκέψεων, τὰς ὁποίας δὲν μολύνει ἡ χυδαιότης. Εἶνε αὐτὴ ἡ πνοὴ τῆς Μεγάλης Τέχνης, ἡ ὁποία ἐκχύνει τὰς μυρωμένας αὔρας ποῦ ρυτιδοῦν εἰς ῥίγγη καὶ τὰς πνοὰς ποῦ γεννοῦν τὰ μεγάλα κύματα καὶ τοὺς μεγάλους μυκηθμούς.

Καὶ ἀναδύει γύρω μας ἓνας παράδεισος ἀπὸ τὴν κατὰκτησιν τῆς ὑπερόχου Τέχνης, ἡ ὁποία κινεῖ τὴν μαγικὴν ῥάβδον ἐπάνω ἀπὸ τὴν Φύσιν καὶ τὴν ὑποδουλόνει μ' ἓνα μαστίγωμα δαιμόνιον ἢ ἀπαλὸν ὥσάν θωπεῖαν. Τώρα τὴν θωπεύει, τώρα τὴν σφίγγει, τὴν ὑποτάσσει, τὴν συντρίβει μὲ ὅλας τῆς τὰς καλλονάς, μὲ ὅλους τῆς τοὺς λυγμοὺς καὶ μὲ ὅλον τῆς τὰ πόκρυφον εἰς τὸν γλυκύτατον στεναγμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου πόθου.

Φαίνεται ὥσάν νὰ ἱππεύῃ κάποιον θυμοειδῆ λιγγασὸν ὁ Φλαμανδὸς γίγας καὶ τρέχει καλπάζων πρὸς τὰ ὕψη. Τίποτε δὲν βλέπει καὶ τίποτε δὲν ὑπακούει εἰς τὴν πτῆσιν τοῦ χρόνου, ῥυθμους, ὅλα τὰ περιφρανεῖ ἡ ἔμπνευ-

Β· Μποκατσιάμπη

Οἱ πατριῶται